

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัย เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยมียัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2) เพื่อศึกษาคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 117 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพและคุณภาพงานวิชาการ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าทางสถิติได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามารถสรุปเป็นส่วน ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นด้วยว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษามีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านบุคลิกภาพที่ดี ด้านวิสัยทัศน์ และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นด้วยว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อ่างทอง มีคุณภาพงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน และด้านหลักสูตร

3. คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพกับคุณภาพงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง โดยตัวแปรทั้งสองมีความแปรปรวนร่วมกันร้อยละ 33

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหาร มีอาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อ่างทอง มีคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพ อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ กิตติภัก กนกธาดาสกุล (2546 : 153) ที่ศึกษาลักษณะผู้บริหารมีอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูใน โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ถวัลย์ หงษ์ไทย (2546 : 119) ที่ศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาความเป็นผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยรวม ทุกด้าน ครูผู้สอน มีทัศนะต่อสภาพความเป็นผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการปฏิรูปการศึกษา เพื่อมุ่งหวังให้โรงเรียนจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้เสียกับการจัดการศึกษา โดยในปี พ.ศ. 2540 กุรุสภาได้ทำการวิจัยและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาเพื่อที่จะนำ ผู้บริหารการศึกษาไปสู่ผู้บริหารมีอาชีพได้ถึง 12 มาตรฐาน ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องพัฒนาตนเอง พัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อย่างจริงจัง จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่น มีจิตสำนึกและมีความตระหนักที่จะพัฒนา ตนเองให้เป็นผู้บริหารมีอาชีพตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาในระดับสูง โดยการวิจัยครั้งนี้ พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพที่อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความ ซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัฒน์ ช่างเหล็ก (2545 : 42 - 43) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า คุณลักษณะของ ผู้บริหารองค์กรไทยมีทั้งหมด 20 ข้อ สำหรับลำดับแรกคือ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ (Sincerity) สอดคล้องกับ Joseph Blasé และ Peggy C. Kirby (กรมวิชาการ สถาบันการแปลหนังสือ. 2545 :

141-142) ได้วิจัยระหว่าง ค.ศ. 1989-1990 เพื่อสำรวจยุทธวิธีที่ครูใหญ่ใช้ในการสร้างอิทธิพล เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวครู ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูประจำการ 1,200 คน ผลวิจัยพบว่า บุคลิกภาพของครูใหญ่ที่มีประสิทธิภาพจะมีลักษณะเด่น 3 ประการ คือ หนึ่ง ความซื่อสัตย์ สอง การมองโลกในแง่ดี สาม ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น นอกจากนี้ครูใหญ่ที่มีประสิทธิภาพจะเป็นตัวอย่างและต้นแบบของพฤติกรรมที่ครูใหญ่ต้องการให้ครูเป็น ครูใหญ่ที่มีประสิทธิภาพจะเป็นที่รักใคร่และนับถือของครู รองลงมาได้แก่ด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัญชัย เอมไพบุลย์ (2541 : 36) กล่าวว่า การเป็นผู้บริหารหรือผู้นำที่ดีนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มักทำให้งานสำเร็จได้ ทั้งนี้เพราะการเป็นผู้นำที่ดีจะต้องมีความรับผิดชอบในวิชาชีพ การประกอบอาชีพใดก็ตาม ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีจรรยาบรรณหรือจริยธรรมสำหรับเป็นกรอบในทางปฏิบัติ ผู้นำก็เช่นกันจะต้องประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ถ้าผู้นำส่วนใหญ่หรือทั้งหมดยึดมั่นในธรรม ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางมิชอบและไม่ทิ้งอุดมการณ์โดยหวังผลประโยชน์อันไม่บังควร ก็เชื่อได้ว่าผู้นำมีอาชีพจะมีอนาคตที่สดใสรุ่งเรือง

ดังนั้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอนใต้ ได้มีการพัฒนาตนเอง พัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่น มีจิตสำนึกและมีความตระหนักที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอนใต้มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอนใต้มีคุณภาพงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ อนันต์ บุญแต่ง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณภาพงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพนั้น สิ่งแรกก็คือการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพก่อน เพราะงานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ มิลเลอร์ (Miller) (อนันต์ บุญแต่ง, 2545 : 96) ซึ่งกล่าวว่า เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับ ถ้าวางงานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับงานวิชาการ ถ้าฝ่ายวิชาการอ่อนฝ่ายอื่น ๆ ก็จะอ่อนตาม และสอดคล้องกับ ฉัตรชัย อรุณนันท์ (อนันต์ บุญแต่ง, 2545 : 97) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยตรง โดยครอบคลุมถึง การใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินการศึกษา งานวิชาการดังกล่าวนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้อง

รับผิดชอบเป็นอันดับแรก เพราะภารกิจของสถานศึกษา คือ การให้บริการทางวิชาการโดยผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ การทำงานร่วมกับครูให้คำแนะนำครูในด้านการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอนใต้ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ โดยสามารถบริหารงานด้านหลักสูตรได้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนมีการพัฒนาหลักสูตรได้ทันสมัยสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดสภาพแวดล้อมได้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ มีการวัดผลประเมินผลการศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมและสามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอกตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้ จึงทำให้งานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอนใต้มีคุณภาพงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งน่าจะเนื่องมาจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 53 ได้กำหนดให้ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่ได้จะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการบริหารการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่องค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา กำหนด ซึ่งจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพชั้นสูงแน่นอนนั่นคือจะต้องเป็นผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ ชีระ รุญเจริญ (2548 : คำนำ) ซึ่งได้กล่าวว่า การที่จะดำเนินการบริหารและจัดการศึกษาประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้คุณภาพที่พึงประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นมืออาชีพออย่างแท้จริง และคุณภาพงานวิชาการก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉัตรชัย อรุณนันท์ (อนันต์ บุญแต่ง. 2545 : 97) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสอน โดยตรง โดยครอบคลุมถึงการใช้หลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การวัดผลและประเมินผลการศึกษา งานวิชาการดังกล่าวนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก เพราะภารกิจของสถานศึกษา คือการให้บริการทางวิชาการโดยผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ การทำงานร่วมกับครูให้คำแนะนำครูในด้านการเรียน การสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 15) ซึ่งได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น ปัจจัยสำคัญต้องมีการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา

เป็นหลักไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ

ทั้งนี้จึงมีความเป็นไปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักและเป็นหัวใจของสถานศึกษา จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานวิชาการและบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ควรมีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยการจัดอบรมให้ความรู้ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิด พัฒนางาน แก้ปัญหาได้ทุกรูปแบบ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้สมาธิ พินิจพิเคราะห์ความคิดอย่างถี่ถ้วน คิดค้นงาน/กิจกรรมที่หลากหลาย เป็นตัวของตัวเอง มีความคิดอิสระและสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ควรมีการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาโดยเฉพาะงานด้านหลักสูตร โดยการจัดอบรมให้ความรู้กับครูผู้สอน เพื่อให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ตลอดจนมีการศึกษาวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลให้สูงขึ้น โดยรับการอบรมและศึกษาดูงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาโดยการจัดการอบรมให้ความรู้กับครูผู้สอนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลของการวิจัยนี้มีผลสืบเนื่องไปในอนาคต และเพื่อประโยชน์ของการจัดการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับการวิจัยครั้งนี้ อันจะเป็นการพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพต่อไป